

ทศพิธราชธรรม : หลักธรรมอันพึงปฏิบัติ
สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา

VIRTUES OR DUTIES OF THE KING: A PRACTICAL PRINCIPLE
FOR ELEMENTARY TEACHER STUDENTS

ดาวใจ ดวงมณี^{1*} และ เกรียงศักดิ์ ชัยมกร²

Daojai Duangmanee^{1*} and Kriangsak Chayamphorn²

สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*,2}

Elementary Education Program, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand^{1*,2}

oil_daojai@yahoo.com^{1*}

บทคัดย่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาวชิราลงกรณเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานกว่า 60 ปี พระองค์ทรงดูแลประชาชนชาวไทยด้วยทศพิธราชธรรม ได้แก่ 1. ทาน 2. ศีล 3. บริจาค 4. อาชวระ 5. มัททวะ 6. ตปะ 7. อักโกธะ 8. อวิหิงสา 9. ขันติ และ 10. อวิโรธนะ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนชาวไทยน้อมนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ในรายวิชาการประถมศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับครูประถมศึกษา และรายวิชาการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ 2 ได้นำหลักทศพิธราชธรรมมาบูรณาการในรายวิชาเพื่อให้นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ได้จัดการความรู้โดยคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงการนำทศพิธราชธรรม มาเป็นหลักธรรมอันพึงปฏิบัติในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงได้แนวทางการปฏิบัติตน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาและเป็นการสร้างเสริมคุณลักษณะของบัณฑิต เพื่อที่จะก้าวออกไปเป็นครูประถมศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยต่อไป

คำสำคัญ: ทศพิธราชธรรม หลักธรรมอันพึงปฏิบัติ นักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาประถมศึกษา

ABSTRACT

His Majesty King Bhumibol Adulyadej is the reigning monarch for more than 60 years. He cared for the Thai people with virtues or duties of the king included 1. charity (liberality; generosity), 2. high moral character, 3. self-sacrifice, 4. honesty (integrity) 5. kindness and gentleness 6. Austerity (self-control; non-indulgence), 7. non-anger (non-fury), 8. non-violence (non-oppression), 9. Patience (forbearance; tolerance), and 10. non-deviation from righteousness; conformity to the law. His Majesty a good model. for the follow his virtues. of Thailand to practice. In Elementary Education course, Social Studies, Religion and Culture for Elementary Teachers and Practicum 2 course has virtues or duties of the king integrated in the course to provide for elementary student teachers knowledge management. Apply the virtues or duties of the king in schools with the Thai Qualifications Frameworks for Higher Education in all six areas, namely: 1. Ethics and Moral, 2. Knowledge, 3. Cognitive Skills, 4. Interpersonal Skills and Responsibility, 5. Numerical Analysis, Communication, and Information Technology Skills, and 6. Instructional Management Skills. Therefore, it has adopted the practice guidelines for elementary teacher students and has enhanced the characteristics of graduates in order to become qualified teachers to further develop Thai education.

Keywords: virtues or duties of the King, practical principle, elementary students teacher

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาวชิราลงกรณ ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท แก่คณะผู้บริหารและสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ณ ศาลาดุสิดาลัยเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2533 ไว้ว่า “...มหาวิทยาลัยมุ่งสั่งสอนนักศึกษาให้เป็นคนเก่ง ซึ่งเป็นการดี แต่นอกจากจะสอนให้เก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีไปพร้อมกันด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มี

คุณภาพพร้อมคือ ทั้งเก่งและดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง...” (Amorntham, 2016) จากพระบรมราโชวาท สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการผลิตครูจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้

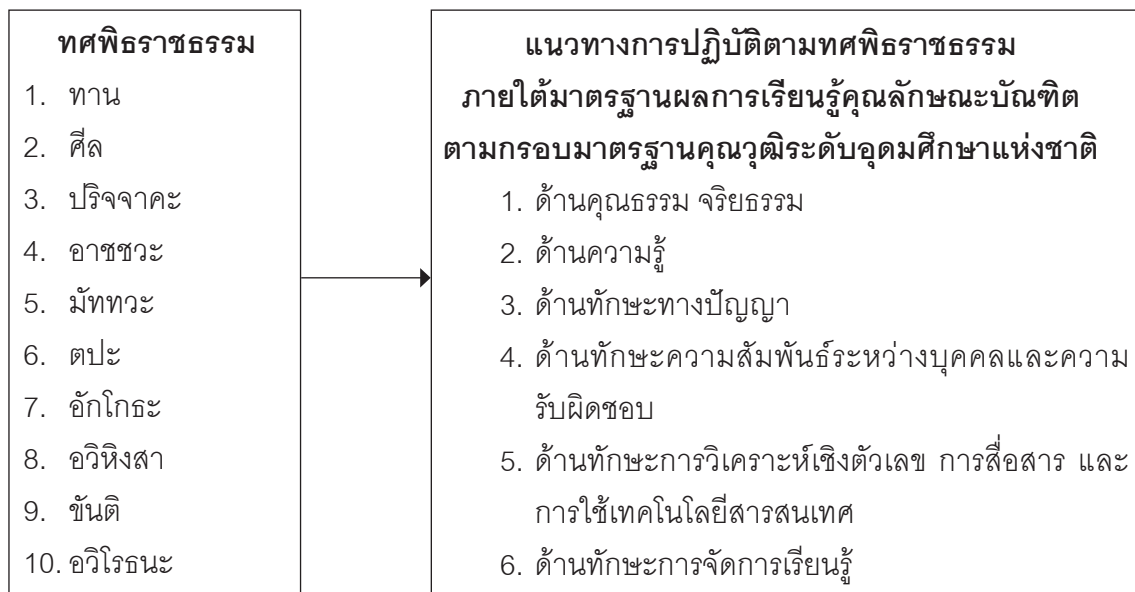
3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

โดยที่การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานทั้งความรู้ทักษะกระบวนการและคุณธรรมที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การศึกษาระดับที่สูงขึ้นและเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ สาขาวิชาการประถมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตครูประถมศึกษาจึงจัดการศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและมีคุณธรรมเพื่อก้าวไปเป็นครูมืออาชีพได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้นำหลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ พระองค์จึงเปรียบเสมือนเป็น

“ครูของครู” ให้นักศึกษาครูได้นำแนวทางปฏิบัติของพระองค์มาใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นบทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการนำทศพิธราชธรรมมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติของนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพครูต่อไป

กรอบในการวิเคราะห์

บทความวิชาการเรื่องทศพิธราชธรรม: หลักธรรมอันพึงปฏิบัติสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา มีกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์โดยนำหลักทศพิธราชธรรมทั้ง 10 ประการมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาให้สัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

ความหมายของทศพิธราชธรรม

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม พ.ศ. 2559 ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (P. A. Payutto, 2016) ได้ให้ความหมายของ ทศพิธราชธรรมว่า หมายถึง ธรรมพระราชากิจวัตร ที่พระเจ้าแผ่นดินควรประพฤติ คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมือง และธรรมของนักปกครอง และพระมหากษัตริย์ ธรรมมหาโส (Thammahas, 2013) ได้กล่าวว่า ทศพิธราชธรรมไม่ได้หมายถึง หลักธรรมของพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น แต่หมายถึง ผู้นำบ้านเมือง และผู้ที่ปกครองผู้อื่น ทศพิธราชธรรม เป็นหลักปฏิบัติสำหรับกลุ่มเกลาจิตใจเพื่อ สามารถปรับใจให้สอดคล้องกับวิกฤติต่างๆ ที่เข้ามา กระทบ และทดสอบจิตใจ และสามารถตัดสินใจ ได้อย่างถูกต้อง ไม่มีอคติ และมุ่งประโยชน์ส่วนรวม ที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทศพิธราชธรรม หมายถึง หลักธรรมสำหรับ พระเจ้าแผ่นดิน ผู้นำบ้านเมือง ผู้ที่ต้องปกครอง

ผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ทุกคนจึงสามารถก้าวขึ้นมาเป็น ผู้นำได้ ประเทศชาติมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำ หมู่บ้านหรือชุมชนก็จะมีผู้นำ ครอบครัวก็จะมี บิดาเป็นผู้นำ ในสถานศึกษาก็จะมีครูเป็นผู้นำ ในหลายระดับ เช่น ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้นำของโรงเรียน ครูประจำชั้นเป็นผู้นำ ในระดับชั้น รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ก็จะมีผู้นำ ดังนั้น บุคคลต่าง ๆ สามารถที่จะนำหลักทศพิธ ราชธรรมไปเป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้สังคมเกิดความ สันติสุขได้

ทศพิธราชธรรม: ธรรมะของพระราชาในการ ครองราชย์

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น พระประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้น รัชกาลที่ 9 ครองราชย์ ในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก ได้มีพระปฐม

บรมราชโองการว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ตลอดเวลาในการครองราชย์พระองค์ได้ใช้ทศพิธราชธรรมในการปกครองบ้านเมือง ประกอบด้วย 1. ทาน 2. ศีล 3. ปริจจาคะ 4. อาชชวะ 5. มัททวะ 6. ตปะ 7. อักโกธะ 8. อวิหิงสา 9. ขันติ 10. อวิโรธนะ ซึ่งหลักธรรมในแต่ละข้อนั้น ชาวไทยได้ประจักษ์ชัดเจนจากพระราชกรณียกิจ และพระจริยวัตรอันงดงามที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่าง ดังนี้

1. ทาน (charity liberality; generosity) หมายถึง การให้ ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนที่ปรากฏในศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาพุทธ กล่าวถึงการให้ทานว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 โดยความหมายของทาน หมายถึง การบริจาค การเสียสละ และการให้อภัยผู้อื่น ส่วนหลักคำสอนของศาสนาอิสลามได้กล่าวถึงการให้ทานซึ่งเรียกว่า การบริจาคซะกาต เป็นการขัดเกลาคิดใจของผู้มีทรัพย์สินให้สะอาดจากความตระหนี่ ถี่เหนียว จากการศึกษาพระราชจริยวัตรของในหลวงรัชกาลที่ 9 พบว่าพระองค์ทรงพระราชทานสิ่งของให้กับราษฎรที่ยากไร้ หรือประสบภัยทุกครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปในที่ต่าง ๆ ประชาชนก็จะได้รับถุงพระราชทาน นอกจากนี้ทรงพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ ในช่วยเหลือราษฎร เช่น ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ในการทำการทดลองเลี้ยงวัว เลี้ยงปลานิล ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ทรงจัดซื้อที่ดินตั้งโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา หรือโครงการหลวง เพื่อทำการทดลองปลูกพืชเมืองหนาวให้ชาวไทย

ภูเขาที่มีรายได้และไม่ทำลายป่าไม้บนภูเขา ทรงสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ในจังหวัดทางภาคเหนือเพื่อให้เด็กชาวเขาได้ศึกษาเล่าเรียน โรงเรียนร่มเกล้า ในเขตจังหวัดภาคอีสาน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนพระดาบส การจัดทำสารานุกรมสำหรับเยาวชน ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนอานันทมหิดล เป็นต้น

2. ศีล (high moral character) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติดีทั้งกาย วาจา และใจ ในศาสนาพุทธ มีศีล 5 เป็นหลักธรรมให้ผู้นับถือศาสนาได้ปฏิบัติ ได้แก่ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม การไม่พูดจาส่อเสียด ไม่พูดโกหก การไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา พระราชจริยวัตรของพระองค์ที่แสดงถึงการตั้งมั่นในศีล ได้แก่ พระองค์ทรงมีรักในสมเด็จพระราชินีเพียงพระองค์เดียว ทรงรักและเมตตาต่อสัตว์ไม่ทำร้ายสัตว์ พระองค์ทรงบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือประชาชนชาวไทยอย่างสม่ำเสมอ พระองค์เสวยพระกระยาหารที่เรียบง่ายและเป็นประโยชน์โดยละเว้นสิ่งของมึนเมา นอกจากพระองค์รักษาศีล ประพฤติธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พลนิกรแล้วพระองค์ยังมีพระบรมราโชวาทที่เป็นข้อคิดเตือนใจให้กับบัณฑิตในวันพระราชทานปริญญาบัตรเพื่อเป็นหลักปฏิบัติที่ดี

3. ปริจจาคะ (self - sacrifice) หมายถึง การเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หากติดตามข่าวพระราชกรณียกิจจะพบว่าพระองค์เสด็จไปยังถิ่นทุรกันดารเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วทุกภูมิภาคและทรงงานอย่างไม่มีวันหยุด

เพื่อราษฎรของพระองค์ เช่น ในขณะที่พระองค์ทรงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช แพทย์ที่ถวายการรักษาได้เล่าว่าแม้พระองค์จะทรงประทับที่โรงพยาบาลแต่ยังทรงงานตลอดเวลา

4. อาชชวะ (honesty; integrity) หมายถึง ความซื่อตรง สุจริต มีความจริงใจ ดังจะเห็นได้จากพระปฐมบรมราชโองการเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ตลอดช่วงเวลา ที่ครองราชย์ พระองค์ทรงปฏิบัติตามหลักทศพิธราชธรรมในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนชาวไทย จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีความซื่อตรงต่อประชาชนของพระองค์ รวมถึงเรื่อง เสี่ยงปริศนา จากหนังสือ ที่สุดของหัวใจ สืบเรื่องราวแสนน่ารัก ที่สุดของความผูกพัน ในหัวใจของคนไทยกับในหลวง เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มที่ตะโกนว่า “ในหลวงอย่าทิ้งประชาชนนะ” ในขณะที่พระองค์ประทับรถพระที่นั่งไปสู่สนามบินดอนเมืองเพื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศ สวิสเซอร์แลนด์ พระองค์ทรงนึกตอบในพระราชหฤทัยว่า “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะทิ้งประชาชนได้อย่างไร” อีก 20 ปีต่อมา ชายที่ตะโกนซึ่งเป็นพลทหารได้กราบบังคมทูลว่าพระองค์คงจำไม่ได้ ตอนนั้นเห็นหน้าพระองค์เศร้ามาก กลัวจะไม่กลับมาจึงตะโกนร้องไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงตอบว่า “นั่นแหละ ทำให้เรานึกถึงหน้าที่ จึงต้องกลับมา” จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพระองค์มีความซื่อตรงและจริงใจต่อประชาชนของ

พระองค์ ทำให้ประชาชนชาวไทยจงรักภักดีต่อพระองค์ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงให้ความสำคัญกับความซื่อตรง ดังจะเห็น ได้จากพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวกับความซื่อตรง เมื่อครั้งในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2503 ว่า “สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้น ต่างคนต่างแยกย้ายกันไปประกอบอาชีพตามสาขาต่าง ๆ ตามความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาและบำเพ็ญตนเพื่อเป็นแบบอย่างอันดีแก่ผู้อื่น จึงขอฝากข้อเตือนใจไว้ว่าการที่จะใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพต่อไปข้างหน้า ควรนึกถึงเกียรติและความซื่อตรงเพื่อประโยชน์ส่วนรวมให้มาก บ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองก็ด้วยอาศัยคนดีที่มีความรู้ช่วยกันประกอบกิจการงาน ฉะนั้น บรรดานักศึกษาที่ได้รับเกียรติในวันนี้ จึงเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองด้วยส่วนหนึ่ง” (Tuleephraabath, 2016)

5. มัททวะ (kindness and gentleness) หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน ความอ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่ทะนงตน ดังจะเห็นได้จากภาพประวัติศาสตร์ที่ประทับใจของชาวไทยทุกคน คงเป็นภาพที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงโน้มพระองค์ลงมารับดอกบัวจากหญิงชรา ที่ชื่อ ตุ่ม จันทนิตย์ อายุ 102 ปี และทรงแย้มพระสรวลอย่างอ่อนโยน เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 และทุกครั้งที่พระองค์เสด็จไปพระราชดำเนินไปยังถิ่นทุรกันดารพบเจอราษฎรพระองค์ทรงโน้มพระองค์

ลงเสมอราชฎ อย่งไม่ถือพระองค์เพื่อทรง
ถามไถ่ถึงทุกข์สุขของราชฎ

6. ตปะ (self-control; non-indulgence) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) Brahmagunabhorn (P.A.Payutto, 2016) ได้ให้ความหมายว่า การแผดเผากิเลสตัณหา มิให้เข้าครอบงำจิตใจ ระวังข่มใจได้ ไม่ยอมหลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและความปรนเปรอ มีความเป็นอยู่สม่าเสมอ หรือสามัญมุงมั่นแต่จะบำเพ็ญเพียร ทำกิจให้บริบูรณ์ ดังนั้น ตปะจึงหมายถึงยับยั้งชั่งใจไม่ให้กระทำความผิด ไม่หลงใหลและลุ่มหลงในสิ่งต่าง ๆ มีความเพียรมุ่งมั่นในการทำภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จ ดังจะเห็นได้จากพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังถิ่นทุรกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พระองค์เสด็จลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจปัญหาและเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา ดังจะเห็นได้จากภาพพระราชกรณียกิจที่คันทาของชาวไทยทุกคนคือพระองค์ทรงถือแผนที่ตลอดเวลา โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล อ้างถึงใน ฐิติพระบาท (Tuleephra bath, 2016) ได้เล่าว่า “ผู้เขียนจึงได้กล่าวว่า เพียงภาพข่าวโทรทัศน์นั้น ไม่ได้ให้ความรู้สึกว่ตราบาตร้าเห็ดเหินน้อยขนาดไหนหากแต่ความจริงที่ปรากฏในแต่ละครั้งที่เสด็จนั้น สามารถดูได้จากผู้ติดตามเสด็จทั้งหลายว่า ไม่เคยมีสักครั้งที่เสื้อผ้าจะไม่เปียกชุ่ม ถ้าไม่ใช่เพราะเรื่องที่เปลวแดดหรือเพราะความเหนียวที่ต้องเดินทางไกล หรือเดินหรือเดินสลับวิ่งวิบากไปในป่าดงพงไพรก็ดี ก็ต้องเปียกไปด้วยฝน และยังเป็นเพราะฝนทางภาคใต้ด้วยแล้ว ถึงจะใส่เสื้อกันฝนก็เถอะ ก็เป็นเพียง

ใส่ไว้ให้รุ่งรังเท่านั้น ที่จะไม่ให้ฝนขึ้นไปถึงเสื้อผ้าด้วยนั้นแทบไม่มี แถมยังกลับไปถึงที่พักก็อาจมีอาการคันจากเม็ดฝุ่นคันที่ตัวแมลงกัดต่อย หรือเจ็บปวดเลือดไหลเพราะโดนทากกัดอีก” จากคำบอกเล่าของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล จะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงมีความเพียรอย่างสูงสุด นอกจากนี้ จะเห็นได้จากพระราชจริยวัตรในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเพียร เช่น ผลงานประดิษฐ์ตามพระราชดำริกังหนำน้ำชัยพัฒนา ทรงศึกษาค้นคว้าออกแบบเรือใบและต่อเรือใบด้วยพระองค์เอง ทรงฝึกเครื่องดนตรีหลายประเภท พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เพลงมากกว่า 40 เพลง ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือ ทรงพระราชนิพนธ์แปลหนังสือ เรื่อง นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ที่พระองค์ใช้เวลาจากการทรงงานแปลวันละเล็กละน้อยรวมใช้เวลา 3 ปี และในปี พ.ศ. 2538 พระองค์ทรงแปลเรื่อง ตีโต และเรื่องพระมหาชนก ที่เป็นชาดกในพระพุทธรูปประวัติ พระองค์ทรงแปลจากภาษาสันสกฤตโบราณมาเป็นภาษาไทยที่เข้าใจง่าย โดยจัดพิมพ์ในรูปแบบฉบับเต็มและฉบับการ์ตูนเพื่อให้เด็ก ๆ ได้อ่าน นอกจากนี้ในทุกปี จะเห็นได้ว่านอกจากพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือราชฎในทุก ๆ วัน พระองค์ยังสละเวลาอันน้อยนิดในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และจำเ็นได้ว่าพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างให้คนไทยมีความเพียรเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท

7. อักโกธะ (non-anger; non-fury) หมายถึง ความไม่โกรธ หากได้อ่านบทความเกี่ยวกับชาวต่างชาติได้กล่าวว่าพระมหากษัตริย์ของไทยไม่ยิ้ม พระองค์ก็ไม่เคยโกรธแต่ทรงตรัส

ว่ารอยยิ้มของพระองค์คือรอยยิ้มของสมเด็จพระราชินี หรือ “She is my smile” หรือแม้กระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่ถูกผู้ไม่หวังดีกล่าวว่าพระองค์พระองค์ไม่เคยตรัสแสดงถึงความโกรธเพราะพระองค์มีพระเมตตาธรรม ไม่ว่าพระองค์จะถูกกล่าวล่วงจากผู้คนรอบข้าง พระองค์ทรงมีเมตตาพระราชทานอภัยโทษเสมอ

8. อวิหิงสา (non-violence; non – oppression) หมายถึง ความไม่เบียดเบียน ไม่ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชหฤทัยที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา ประารถนาให้ราษฎรทุกคนไม่มีความทุกข์ พระองค์ทรงบำบัตทุกข์ บำรุงสุขโดยไม่แบ่งเพศ แบ่งเชื้อชาติ แบ่งศาสนา นอกจากนี้ในการเสด็จพระราชดำเนินไปต่างจังหวัดในถิ่นทุรกันดารในบางครั้งพระองค์จะมีผู้ติดตามเสด็จไม่มากนัก รวมทั้งในบางครั้งพระองค์เสด็จพระราชดำเนินส่วนพระองค์จะทรงขับรถยนต์พระที่นั่งด้วยพระองค์เอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงไม่ต้องการให้ประชาชนเดือดร้อน ด้วยเหตุนี้ทุกที่ๆ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินจะมีประชาชนมาเฝ้ารับเสด็จอย่างเนืองแน่นและทุกคนแสดงความปลื้มปิติ บางคนมาจากต่างจังหวัด บางคนเป็นชาวต่างชาติ ทุกคนล้วนแล้วแต่มาชื่นชมพระบารมีและมีความสุขที่ได้รับเสด็จพระองค์นั้นแสดงให้เห็นถึงการแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

9. ขันติ (patience; forbearance; tolerance) หมายถึง ความอดทนหรืออดกลั้น ความอดทนมี 3 ลักษณะได้แก่ 1. ความอดทน

ต่อความร้อน ความหนาว ความหิวกระหาย
2. ความอดทนต่อทุกขเวทนา ความเจ็บป่วย
3. ความอดทนต่ออารมณ์ชั่ววูบให้โลก โกรธ หลงจากการศึกษาพระจริยวัตรของพระองค์พบว่าพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปในถิ่นทุรกันดารที่ห่างไกลการคมนาคม เพื่อแก้ปัญหาให้ชาวบ้านที่ยากจน ดังจะเห็นจากพระบรมฉายาลักษณ์ที่คุ้นตาของประชาชนชาวไทยที่พระเสโทหลังที่ปลายพระนาสิก (จมูก) แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีขันติธรรมในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งปวง

10. อวิโรธนะ (non – deviation from righteousness; conformity to the law) หมายถึง ความหนักแน่น และเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดรูปแบบการปกครองของประเทศไทยว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พระองค์ทรงปกครองโดยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ดังจะเห็นได้จากเมื่อครั้งประเทศไทยมีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้แก่เหตุการณ์ 14 ตุลาที่มีนักศึกษาและประชาชนออกมาชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองเมื่อ พ.ศ. 2516 และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬที่เกิดการปะทะระหว่างทหารและประชาชนเมื่อ พ.ศ. 2535 พระองค์ทรงให้ผู้ขัดแย้งทางการเมืองเข้าเฝ้าจนเกิดการประนีประนอมช่วยทำให้ประเทศชาติผ่านเรื่องราวไปด้วยดีซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเพราะพระองค์ทรงยึดมั่นในความเที่ยงธรรม

คุณลักษณะบัณฑิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) โดยมีมาตรฐานผลการเรียนรู้สำหรับสาขาวิชาการประถมศึกษาทั้งหมด 6 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ethics and moral) ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งครูสภาได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ.2556 เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ทั้งหมด 5 หมวดซึ่งในแต่ละหมวดได้กำหนดคุณธรรมจริยธรรมไว้ เช่น การมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตา ความเสมอภาค ความช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นแบบอย่างที่ดีทางกาย วาจาและใจ ไม่รับผลประโยชน์ เป็นต้น
2. ด้านความรู้ (knowledge) มีการบูรณาการความรู้การประถมศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านหลักการและแนวความคิดการประถมศึกษา พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ระดับประถมศึกษา รวมทั้งความรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การงานอาชีพ คอมพิวเตอร์ ในระดับประถมศึกษา
3. ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ในศาสตร์สาขา

การประถมศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียนประถมศึกษาและวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) มีความไวต่อความรู้สึกของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็นของเด็ก และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีความรับผิดชอบ

5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical analysis, communication and information technology skills) มีการวิเคราะห์สรุปความคิดรวบยอดข้อมูลจากผู้เรียนระดับประถมศึกษา สามารถสื่อสาร เลือก และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสม
6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (instructional management skills) มีความเชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (formal) รูปแบบกึ่งทางการ (non-formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (informal) อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ความสามารถปานกลาง และที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จากมาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิตครูทั้ง 6 ด้าน (The Higher Education Commission, Office Ministry Higher Education of Education, 2011)

ทศพิธราชธรรม: หลักธรรมอันพึงปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา

ครูประถมศึกษาเป็นบทบาทในการเป็นครูประจำชั้นต้องดูแลและปกครองนักเรียนในห้องให้มีความสงบเรียบร้อยเป็นไปตามข้อตกลงของห้องและกฎระเบียบของโรงเรียน การที่จะปกครองนักเรียนในห้องได้อย่างราบรื่น ไม่เกิดปัญหา นักเรียนมีความรักใคร่สามัคคีกันครูต้องใช้หลักธรรมในการปกครองนักเรียน ดังนั้นในฐานะที่ครูเปรียบเสมือนผู้นำและผู้ปกครองของห้องเรียน ครูจึงต้องน้อมนำทศพิธราชธรรมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนจึงมีการบูรณาการทศพิธราชธรรมในรายวิชาการประถมศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับครูประถมศึกษา และการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาครูได้คิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการนำทศพิธราชธรรมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในสถานศึกษา โดยคำนึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติทั้ง 6 ด้านซึ่งได้แนวทางในการปฏิบัติตนดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ethics and moral) นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูประถมศึกษา ทศพิธราชธรรมด้านที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค และอหิงสา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ **ทาน** หมายถึงการให้นักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาควรเริ่มต้น

จากมีความคิดที่พร้อมจะให้โดยเริ่มจากการให้ธรรมะ ให้แนวทางการประพฤติปฏิบัติที่ดีแก่ผู้เรียนสอดแทรกไปในระหว่างการให้ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับฟังธรรมะจากพระสงฆ์หรือผู้เผยแพร่คำสอนของศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังมีการให้วัตถุสิ่งของตามกำลังที่พอจะให้ได้ เช่น การให้อุปกรณ์การเรียนหรือสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ การให้สิ่งของช่วยเหลือนักเรียนที่เดือดร้อน ดังจะเห็นได้จากข่าวเด็กนักเรียนที่ยากจน กำพร้าพ่อแม่ ต้องใช้ชีวิตอย่างลำพัง จะพบว่าครูจะเป็นบุคคลแรก ๆ ที่ช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ หรือครูบนดอยที่เปรียบเสมือนเรือจ้างกลางภูเขาที่ต้องเสียสละตนเองในการเดินเท้าขึ้นลงเขาไปซื้อหาอาหารมาให้เด็กนักเรียนได้มีอาหารรับประทาน ครูเหล่านี้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักศึกษาครูและการให้สุดท้ายคือ อภัยทาน นักศึกษาครูควรรู้จักให้อภัยหากลูกศิษย์ทำผิด ไม่ควรลงโทษรุนแรงจนเกิดอันตรายแต่ควรอธิบายด้วยเหตุผล **ศีล** หมายถึงการรักษาศีลและปฏิบัติตามหลักธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาครูควรเริ่มต้นจากการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ซึ่งประกอบด้วย ศีลข้อที่ 1 การละเว้นจากการฆ่าหรือทำร้ายคนและสัตว์นักศึกษาครูต้องเป็นผู้มีเมตตาต่อลูกศิษย์ของตนเอง ไม่ทำร้ายร่างกายหรือลงโทษด้วยความรุนแรงจนทำให้ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงมีความเมตตาต่อสัตว์ ศีลข้อที่ 2 การเว้นจากการลักทรัพย์ นักศึกษาครูต้องประพฤติตน

เป็นแบบอย่างในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างสุจริต ไม่ลักขโมยของในสถานศึกษาทั้งที่เรียนหรือที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แม้จะมีความจำเป็น เดือดร้อนหรืออยากได้สิ่งของนั้น ควรจะเสาะหาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยการประหยัดอดออม หรือหารายได้พิเศษนอกเวลาเรียน ศีลข้อที่ 3 การละเว้นจากการประพฤติดมในกาม นักศึกษาควรต้องไม่มีเรื่องชู้สาวในขณะที่เรียน ดูแลตนเองไม่ให้ตั้งครรรักก่อนกำหนด หรือไปทำเรื่องเลื่อมเสียในสถานที่ต่าง ๆ พึงระวังเรื่องชู้สาวกับบุคลากรในสถานศึกษาทั้งระดับมหาวิทยาลัยและโรงเรียน เมื่อไปฝึกปฏิบัติวิชาชีพในสถานศึกษาต้องวางตัวให้เหมาะสมทั้งกับบุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนที่สอน ศีลข้อที่ 4 การละเว้นจากการพูดปด พูดจาโกหก พูดจาส่อเสียด นักศึกษาควรต้องใช้ทักษะการพูดเป็นอย่างมาก ดังนั้น ควรพูดจาสุภาพ พูดให้เข้าใจได้ง่าย และพูดเพื่อให้เกิดมิตรภาพที่ดี ศีลข้อที่ 5 การละเว้นจากการดื่มสุราหรือของมึนเมา ซึ่งการดื่มสุราหรือของมึนเมาทำให้ขาดสติและทำให้เกิดผลเสียที่ตามมาทั้งในเรื่องของอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาทซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนและเป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อลูกศิษย์จากการติดตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์จะพบว่าปัญหาจริยธรรมครูในที่เกิดขึ้นบ่อยกับเด็กนักเรียนคือปัญหาครูเล่นการพนัน ดิตสุรา แต่งกายและวางตัวไม่เหมาะสมทำให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ และที่พบบ่อยมากจะมีเรื่องการทำร้ายร่างกายเด็ก การลงโทษเกินกว่าเหตุ การใช้คำพูดที่รุนแรง ก้าวร้าวกับเด็ก จะเห็นได้ว่าหากมีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับ

บัณฑิตครูอย่างต่อเนื่องในด้านการปฏิบัติตามศีล 5 จะช่วยแก้ปัญหาคุณธรรมครูได้มาก นอกจากครูจะต้องปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 แล้ว ครูควรอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมที่สอดคล้องกับศีล 5 ให้กับนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น การให้ความรู้และให้ผู้เรียนตระหนักถึงโทษของการทำร้ายร่างกายผู้อื่น การลักขโมย การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การพูดโกหก การใช้สารเสพติด การเล่นการพนัน รวมถึงการเที่ยวกลางคืน

ปริจาคะ หมายถึง การเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นักศึกษาควรต้องฝึกฝนให้ตนเองเป็นผู้เสียสละเพื่องานส่วนรวม เช่น เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มควรมาทุกครั้ง ไม่มาสายจนให้เพื่อนรอ หรือหากมีกิจกรรมส่วนรวมควรเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเรียนรู้การเสียสละเวลาส่วนตน เพราะในอนาคตบัณฑิตครูต้องก้าวสู่วิชาชีพครูอย่างเต็มตัว ครูเปรียบเสมือนพ่อและแม่ของนักเรียน ต้องคอยดูแลนักเรียนทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและบางครั้งต้องไปเยี่ยมเยียนนักเรียนที่บ้าน หรือคอยแก้ไขปัญหาตลอดเวลา คุณครูหลายคนต้องรีบมาโรงเรียนแต่เช้าและกลับหลังจากนักเรียนกลับหมดแล้ว เวลาที่จะทำภารกิจส่วนตัวจึงน้อยลงไปด้วย หลายครั้งที่ลูกศิษย์มีเรื่องเดือดร้อนก็ต้องรีบช่วยเหลือทันที และในวันหยุดหรือปิดเทอมอาจต้องมาทำงาน ดังนั้นต้องมีความพร้อมที่จะเสียสละความสุขของตนเองเพื่อส่วนรวม

อาชชวะ หมายถึง ความซื่อตรงหรือความซื่อสัตย์ บัณฑิตครูต้องเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ในการเรียนการสอน

ต้องมีความซื่อสัตย์ไม่ลอกผลงานของผู้อื่นมาส่ง ไม่ลอกข้อสอบโดยสถาบันผลิตครูควรจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากผู้ที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตนและผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนัก เมื่อได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เมื่อไปเป็นครูก็จะเป็นครูที่มีความซื่อสัตย์ ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา กรเพชรปาณี (Kornpetpanee, 2005) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะครูดีเด่น: คุณธรรมและความรู้ พบว่า องค์ประกอบของครูดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต รู้จักให้อภัยและเป็นผู้เสียสละและสอดคล้องกับงานวิจัยของ คชกรณ์ บัวคำ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และ สมาน อัสวภูมิ (Buakham, Pohklin & Asavapoom, 2015) ซึ่งได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณธรรมที่ครูต้องพัฒนาประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้นมีวินัยในตนเอง ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและเสียสละ

2. ด้านความรู้ (knowledge) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มุ่งให้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษามีการบูรณาการความรู้การประถมศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านหลักการและแนวความคิดการประถมศึกษา พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ระดับประถมศึกษา รวมทั้งความรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ

สุศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การงานอาชีพ คอมพิวเตอร์ในระดับประถมศึกษา จะเห็นได้ว่าครูประถมศึกษาต้องมีความรู้ครอบคลุมหลายวิชา นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประถมศึกษาต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาที่ต้องฝึกสอนได้มากกว่า 1 วิชา ดังนั้น ทศพิธราชธรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านความรู้ ได้แก่ **ตปะ** หมายถึงความเพียร จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประถมศึกษาต้องมีความเพียรในการหาความรู้เป็นอย่างยิ่ง เพราะครูประถมต้องรู้กว้าง ครอบคลุมเนื้อหาในทุกรายวิชาตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ดังนั้น ต้องเปิดใจที่จะเรียนรู้ในศาสตร์ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มีความแม่นยำในเนื้อหาและคิดบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ มาจัดการเรียนการสอน รวมทั้งต้องหาเวลาในการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมอบรมเพิ่มพูนความรู้ อย่างสม่ำเสมอ ศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งจากตำรา สื่อออนไลน์ ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาอย่างถ่องแท้ และใช้ความเพียรพยายาม มุ่งมั่นและทุ่มเท ในการค้นหาความรู้ นั้นจะต้องมีหลัก **อาชชะ** ที่จะซื่อสัตย์ในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่นมาเป็นของตน และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน หรือ **มัททวะ** เพื่อจะแสวงหาความรู้ เช่น การติดต่อสื่อสารขอความร่วมมือจากผู้อื่นด้วยความนอบน้อม ใช้นาฏจากสุภาพในการขอความร่วมมือผู้อื่น

3. ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มุ่งให้นักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาการประถมศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ แก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียนประถมศึกษาและวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ ทศพิทธาธรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านทักษะทางปัญญา ได้แก่ **ตปะ** หมายถึง การยับยั้งชั่งใจไม่ให้กระทำความผิด มีความเพียร มุ่งมั่นในการทำภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จ นักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาต้องนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ของสาขาวิชาการประถมศึกษา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการคิด แก้ปัญหาให้กับผู้เรียน จนนำมาสู่การทำวิจัย เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ในกระบวนการทั้งหมดนักศึกษาต้องใช้ความพากเพียร ความวิริยะอุตสาหะ ในการนำความรู้มาผ่านกระบวนการคิดต่าง ๆ วิเคราะห์ปัญหา ผู้เรียนและหาแนวทางแก้ไข หากไม่มีธรรมะในด้านความเพียร นักศึกษาอาจไม่ประสบความสำเร็จในการฝึกปฏิบัติการในสถานศึกษา เพราะภาระงานที่ได้รับมอบหมายมีมากมาย และต้องใช้ความเพียรพยายามและความวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างมาก รวมถึงใช้สติปัญญาอย่างซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงไม่ลอกข้อสอบซึ่งแสดงถึงการนำ หลักอาชชวะ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังรวมถึง การนำหลัก อวิหิงสา คือการคิดเบียดเบียนผู้อื่นไม่ให้ผู้อื่นทุกข์ เช่น การเอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ไม่แสดงความคิดเห็นในการสร้างสรรค์งานร่วมกับเพื่อน เป็นต้น

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มุ่งให้นักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา มีความไวต่อความรู้สึกของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็นของเด็ก และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีความรับผิดชอบต่อทศพิทธาธรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ได้แก่ **มัททวะ อักโกธะ และ อวิหิงสา** ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ มัททวะ หมายถึงความอ่อนโยนนักศึกษาครูประถมศึกษา เมื่อเข้าสู่สถานศึกษาจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีบุคลากรในโรงเรียนได้แก่ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง ครูในทุกระดับชั้น เจ้าหน้าที่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุขนั้น นักศึกษาครูประถมศึกษาต้องเป็นครูที่อ่อนน้อมถ่อมตน ยกมือไหว้ แสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ มีความอ่อนโยนต่อผู้เรียน ไม่ด่า ไม่พูดจาส่อเสียด ไม่กล่าวหาผู้เรียนแต่ควรกล่าวชื่นชมเมื่อผู้เรียนทำดี และกล่าวให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จจะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจ ถ้าครูมีความอ่อนโยนต่อเด็ก จะทำให้เด็กเป็นคนมีนิสัยที่อ่อนโยน แต่ถ้าครูแข็งกร้าวก็จะทำให้เด็กวัยประถมศึกษาเติบโตไปด้วยความก้าวร้าว นอกจากนี้หลักธรรมที่จะช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้แก่ **อักโกธะ** หมายถึงความไม่โกรธ นักศึกษาครูประถมศึกษาต้องไม่โกรธหรือแสดงความเกรี้ยวกราดต่อบุคคลรอบตัวในบางครั้ง อาจพบเจอเหตุการณ์ที่ถูกตำหนิจากผู้ปกครอง

หรือครูในโรงเรียนก็ต้องรู้จักระงับความโกรธ เพราะหากแสดงความโกรธออกไปจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี **อวิหิงสา** หมายถึง ความไม่เบียดเบียนไม่ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ การไม่เบียดเบียนต่อนักเรียนเช่นใช้งานนักเรียนมากเกินไปหรือลงโทษผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับบาดเจ็บ หรือแม้แต่งานมอบหมายงานที่มากเกินไปกำลังผู้เรียนจนเกิดเป็นความทุกข์

5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี (numerical analysis , communication and information technology skills) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มุ่งให้นักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาที่มีความสามารถในการวิเคราะห์สรุปความคิดรวบยอดข้อมูลจากผู้เรียนระดับประถมศึกษา สามารถสื่อสารเลือกและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทศพิธราชธรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ **อวิโรธนะ** คือการนำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ตัวอย่างเช่น การเก็บคะแนนและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนควรเป็นไปอย่างยุติธรรม มีการวัดและประเมินที่ตรวจสอบได้ ไม่มีความลำเอียงให้คะแนนตามความพอใจ หรือการแสดงผลงานผู้เรียนบนป้ายนิเทศ ควรนำผลงานของนักเรียนทุกคนมานำเสนอ ไม่เลือกเฉพาะคนที่มีผลการเรียนที่ดีเท่านั้น รวมทั้งในการเสริมแรงผู้เรียนโดยการให้ดาวควรนำเสนอข้อมูลของนักเรียนทุกคนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ

ด้านคุณธรรม ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วย ในด้านการใช้เทคโนโลยี นักศึกษาครูควรใช้หลักตปะ ในการมุ่งมั่นค้นหาความรู้ที่ทันสมัย เป็นปัจจุบันและมีการคิดไตร่ตรองข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย จากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำมาใช้ในการเรียน และการนำเตรียมความรู้เพื่อไปสอนผู้เรียน

6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (instructional management skills) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้มุ่งให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ความสามารถปานกลาง และที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทศพิธราชธรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ **ขันติ อวิโรธนะ** และ **ตปะ** ขันติ หมายถึง ความอดทน อดกลั้น ต่อสิ่งที่มาขัดขวาง การเป็นนักศึกษาครูต้องมีความอดทนและอดกลั้นซึ่งมี 4 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1. อดทนต่อกิเลสต่างๆที่จะมาขัดขวางให้ไม่ประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ความอดทนในลักษณะนี้เป็นการอดทนในระดับสูงสุด สิ่งที่ต้องพึงระวังมากที่สุดคือการไม่ทำผิดต่อกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น การไปโรงเรียนตามเวลาปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนด การแจ้งเวลาขาด ลา มาสายให้ถูกต้อง การทุจริต ในด้านการเงิน รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลของทางโรงเรียนอันทำให้โรงเรียนเกิดความเสียหาย หากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอาจส่งผลเสียขั้นร้ายแรงถึงกับต้องถูกเชิญออกจากการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการจบการศึกษา อันจะ

ทำให้เกิดผลกระทบต่ออนาคตในการทำงาน
 ลักษณะที่ 2. อุดหนุนต่อความคำพูดที่มากกระทบ
 จิตใจจนเกิดความไม่พอใจ ไม่ท้อถอยต่อความ
 เหนื่อยยาก แม้จะถูกยั่วจากคำพูดหรือคำ
 เสียดสีต่าง ๆ ที่ทำให้โกรธ ไม่พอใจ ก็ไม่หมด
 กำลังใจ ไม่ยอมละทิ้งหน้าที่และท้อถอย เพราะ
 ในสถานการณ์ที่แท้จริงในบางครั้งอาจจะม
 คำพูดหรือการกระทำที่ทำให้โกรธหรือไม่พอใจ
 นักศึกษาครูต้องมีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง
 ต้องไม่ตอบโต้หรือพลั้งเผลอใช้คำพูดที่ทำร้าย
 ผู้อื่น ลักษณะที่ 3. อุดหนุนต่อการเจ็บป่วย
 ทางกาย นักศึกษาครูประถมศึกษาที่สอนทุกวัน
 ต้องพบกับนักเรียนที่หลากหลายเมื่อมาอยู่ใน
 โรงเรียนอาจทำให้ครูได้รับเชื้อโรค อาจทำให
 เจ็บป่วยแต่ด้วยภาระของครูที่ไม่สามารถละทิ้ง
 หน้าที่การสอนได้ ถ้าหากไม่เจ็บป่วยร้ายแรง
 ก็ต้องมาทำหน้าที่และต้องดูแลตนเองให้หาย
 จากเจ็บป่วยโดยเร็ว เพราะครูประถมศึกษา
 ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นและต้องสอน
 มากกว่าวิชา ดังนั้นหากครูไม่สามารถมาสอนได้
 จะทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่
 ลักษณะที่ 4. อุดหนุนต่อความยากลำบากในสิ่งที
 อยู่ภายนอก เช่น สภาพอากาศ ความเหนื่อยล้า
 ต่องานที่ตรากตรำ เพราะในการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพในสถานศึกษาตลอด 1 ปีการศึกษา
 นักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาต้องเข้าไป
 อยู่ในระบบของโรงเรียนและได้รับมอบหมาย
 ให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ มากมาย และต้องมีความ
 พบเจอกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สิ่งที
 จะต้องอดทนมีมากมายเช่นต่อสภาพอากาศ
 ที่ร้อน เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน

ห้องธรรมดา บางครั้งที่ตั้งห้องเรียนอยู่ชั้นบนสุด
 ที่อยู่ใกล้หลังคา หรือห้องที่ไม่มีลมพัดผ่าน
 การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ต้องเจอ
 แสงแดดที่ร้อน การยืนเวรหน้าโรงเรียนอาจไม่มี
 ที่ร่มให้หลบแสงแดด การอดทนต่อความหิว
 กระหายซึ่งในบางครั้งครูต้องมีรายวิชาที่สอน
 ต่อเนื่องอาจทำให้ไม่ได้รับประทานอาหารที่ตรง
 เวลา นอกจากจะต้องมีความอดทนแล้ว ควรนำหลัก
อริยธรรมา หรือความหนักแน่น เทียงธรรมมาใช้
 เนื่องจากเด็กประถมศึกษาที่มีความแตกต่างกัน
 ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญานักศึกษาครู
 ต้องมีความเที่ยงธรรม วางใจเป็นกลาง พิจารณา
 สิ่งต่าง ๆ อย่างเที่ยงตรง ไม่เอนเอียงด้วยความรัก
 หรือความชัง และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ
 แก่กุลผู้เรียนทุกคน (Tangchidsomkid, 2013)
 และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการใช้หลัก
 ตปะ มาใช้ในการแสวงหาความรู้และเทคนิค
 การสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 เช่น การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการเรียน
 การสอน การสร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ เพื่อนำมา
 พัฒนาในวิชาชีพครูของตนเอง

สรุป

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญ
 ต่อประเทศชาติ ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีทั้งคุณธรรม
 และความรู้ ในฐานะที่ครูคือผู้ที่ต้องปกครอง
 ผู้เรียน นักศึกษาครูจึงควรได้รับการปลูกฝัง
 คุณธรรมตั้งแต่ขณะที่ยังศึกษาหลักสูตรสำคัญ
 ประการหนึ่งที่จะทำให้เป็นครูที่ดีคือ ทศพิธ
 ราชธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับพระราชา
 ที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ

และเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าประชาชนชาวไทยต่างมีความจงรักภักดีและศรัทธา ประเทศชาติมีความสงบสุข ดังนั้น เมื่อนักศึกษาครูรุ่นใหม่ทศพิธราชธรรมมาเป็นหลักปฏิบัติจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้เรียนและต่อสังคม ประโยชน์ต่อตนเอง คือ ทำให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมในใจ พร้อมทั้งจะให้ผู้อื่น เป็นผู้มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เสียสละเวลาส่วนตน เพื่อส่วนรวมมีความอ่อนโยน นอบน้อมพร้อมจะร่วมงานกับผู้อื่นได้ทุกคนทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีและเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่มาช่วยๆ ทำให้ไม่เป็นผู้โกรธง่าย

เมื่อก้าวสู่การเป็นนักศึกษาครูฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาก็จะทำให้เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนศิษย์อย่างเต็มที่ มีความอดทนในภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา เป็นที่รักใคร่ของบุคลากรในโรงเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้งานในสถานศึกษา และเมื่อก้าวไปประกอบวิชาชีพครูจะช่วยสร้างประโยชน์ให้กับสังคมโดยเป็นครูที่ดีทั้งกาย วาจาและใจ มีความรักและเมตตาต่อศิษย์ สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและภูมิใจในกาประกอบวิชาชีพครู

REFERENCES

- Amorntham, U. (2016). King's philosophy of education. Bangkok: Sangdao Press. (in Thai)
- Buakham, C., Suvimol, P. & Asavapoom, S. (2015). The moral and ethical development of teachers under the Office of Basic Education Commission. Buabandit Journal of Education Administration. 15 (special edition), 271-278. (in Thai)
- Kornpetpanee, S. (2005). Essential characteristics of outstanding teachers: ethics and efficacy. Journal of Education Research and Measurement. 3(1), 196-211. (in Thai)
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2016). Dictionary of Buddhism pramuandhaama. Retrieved April 19, 2015, from http://www.watnyanavas.net/uploads/File/books/pdf/dictionary_of_buddhism_pra-muan-dhaama.pdf (in Thai)
- Phramahahansa Thammahaso. (2013). Indicators for corporate leaders. Bangkok: Srisanaeh Printing. (in Thai)
- Tangchidsomkid, W. (2013). Self-actualization for teacher. Bangkok: O.S Printing.
- The Higher Education Commission, Office Ministry of Education. (2011). Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF:HED). Retrieved April 19, 2015, from http://www.camt.cmu.ac.th/th/form/tqf/education_5_year_m1.pdf (in Thai)
- Tuleephath. (2016). Duties of The King. Bangkok: Sangdao Press. (in Thai)